

Էջմիածին հազարընտա վազը , Երեւան չէհրինտէ չըգարըմագտա օլան Պասի նամ դաղէթատա , պու տէֆա , Մասիսէ ճէվապէն տէր ի տիրմիջ օլան պիր պէնտ , շայնտը տիգդաթ մէ միւթալատ օլուպ , վէ կէչէն կիւնլէր , էջմիածին հազարըն տա հազարըլարըմըզը , սայքի քեա միլէն թառտիգ իյլէմէքտէ օլտու զուտան , տյնէն տէրճինի միւթիտ ատա իյլէմիլիդ տիր :

ԱՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐԻՆ

Վերջին անգամներում ստացուած Կ. Պօլսի Մասիս հանապազօրեայ լրագրի թերթերի մէջ բաւական ընդարձակ տեղ են բռնած էջմիածին վերաբերեալ տեղեկութիւնները : Դրանցից աչքի ընկնողն է՝ Վուսահայ աշխատակցէ մը վեր նադրութեամբ յօդուածները : Թէեւ Մասիսի Պարոն Խմբագիրը բարեհաճուած ռուսահայ աշխատակցի անուանել , բայց դրուածի լեզուն , ոճը բացորոշակի կերպով ամեն կարգացողի առումեն , որ զրոյզը թըրքահայ է :

Ինչ բան էլ որ Կ. Պօլսի հայ լրագրութեան մասին մեզ տխուր լուրերը հասած լինէին , ինչ քան էլ որ ճանապարհորդները նրանց սեւ գոյներով նկարէին , այսուամենայնիւ մենք ի բոլոր սրտէ կը ցանկանայինք որ գոնէ բացատրութիւններ լինին եւ կուգէինք որ այդ բացատրութիւնները մէջ առաջին տեղը բռնէր Մասիսը : Սակայն այն սիրալիր ընդունելութիւնները , որ տալիս է Մասիս էջմիածին իր ռուսահայ չախատակցի յօդուածներին , մեզ տեղիք է տալիս կասկածելու իր մասին : Թեւ ընկալուածները ընդ ամենը 18 վերստ հեռու լորութեամբ էջմիածինը . մենք բացի այս մօտիկութիւնը գրեթէ միշտ երթեկեւեկումնք էջմիածին , մենք կարող ենք ասել , որ ակնհայտան ենք էջմիածնում պատահած տեղեկութիւնները , ապա ուրեմն չենք կարող չը վրդովվել , երբ կարդանք Մասիսի պէս մի լրագրի մէջ այն տեսակ տեսչաւարում ներշնչուծներով շարադրուած յօդուածներ , այն տեսակ անհարգատ նպատակներով յօրինուած գրութիւններ , որպիսիք ռուսահայ աշխատակցինքն են : Որքան էլ որ հեղինակը ջանահար լինէր թաղցնելու ինքն իրեն ռուսահայ աշխատակցի յորջորջման տակ , այնու ամենայնիւ նրա պղտոր դէմքը , նրա խորդախ խօսքերը , նրա տնհամարյոր ճակատը յայտնապէս դուրս են ցոյանում յօդուածները ամէն մի բառի միջից . մենք ճանաչումենք այդ յօդուածները մեծ թելադրող Մանկունու եւ ալճանագրող Թիւրպէնճեանցին : Մենք ամենեւին ուշադրութիւն էլ չէինք դարձնիլ այդ գրութիւնների վրա , եթէ տը պազրուած տեսնէինք մի ռեփճէ ման էֆրեարա աղբանոցի մէջ . բայց ցաւումէ մեր սիրտը , որ դրանք տեղ են դառն Մասիսի մէջ : Որքան էլ չը կամենայինք , սակայն մեզ հաւատացնումեն , որ Մանկունու սովին Մասիսի վրա ես ունեցել է իր զօրութիւնը . ապա թէ ոչ՝ անշուշտ Մասիս չէ ընդունիլ , չէր հեւրասիրի իր էջմի մէջ Մանկունու գիւական խմբի , ժայթոցները , ուրին լաւ ճանչելով այսօր անիծումէ

հայհայումէ ռուսահայ աշխատիչը : Մասիս պէտք է փոքր ինչ խորագէտ լինէր լաւ բարձնելու այդ գրութիւնների նպատակը . նա պիտի տեսներ այդ շարագործների բռնած ընթացքը եւ զգուսնքով դարձնէր իրենց դրանց բոլոր գրութիւնները , որովհետեւ Մանկունու եւ Թիւրպէնճեան պարզապէս նըպատակ են դրել ամեն միջոցի գործ դնել գրգռելու թըրքահայքի ու ռուսահայքի մէջ ատելութիւն եւ պառակտումնք , որ եւ ապա իրենք օգուտ քաղեն այդ պղտորուած ջրից : Մասիս պէտք է հասկանայ , որ Մանկունու եւ Թիւրպէնճեան իրենց անձնական հաշիւներն ունին աչքի առաջ : Մասիս պէտք է զգոյշ լինի մինչեւ անգամ ծանօթութիւն ունենալու այնպիսի անձի հետ , որ այսօր հայոց հոգեւորականութեան բարոյականի ցեցն է , հայոց եկեղեցու որդի է ճանաչուած ռուսահայքից : Մասիս պէտք է , ինչ պէս մի տխուր , զգուսնքով դարձնէր իր երեսը Մանկունուց եւ նրա սեղանի վերանքներով կերակրվող որսորդականներից , որոնց տնունները աւաթան կապուած են թքի , մի , շարագործութեան եւ անէժքի հետ : Մասիս պէտք է վրէժնիլ իր իսկ ճիւղից , որ այսօր դեւական հպարտութեամբ քաջանում է պարծենալ « 10000 սովով գահընկեց բրի գլորմեան » , 15000 ուլ ալ ներսէսին տեղը կընտան » , որ ամենայն անպատկառութեամբ բարբառումէ թէ մի քանի սովով Սթամբուլի բոլոր հայ խմբագիրք դեւան կը ծառայեն . . . Մասիս պիտի ունենայ ինքնասիրութիւն եւ պատուասիրութիւն . . . Միթէ մենք կարող ենք լաւ կարծիք ունենալ Կ. Պօլսի մեր ազգայնոց լուսաւորեալ դասի վրա , բանի որ նրանք մինչեւ անգամ թող են տալիս իրենց մօրից անցկացնել այն յանցաւոր միաքը , թէ Մանկունու արժանի է պատրիարքութեան : Բաւ լիցի մեզ հաւատալ : Մենք դեռ սպասումենք որ Մասիս , իր եռանդերով ամենայն պատկառելի հատուկ ինկատի տանելով , թող չի տալ իրեն նորա պէս մի հրէշի անօրէն միջոցներով վատտակած սովիների առաջ խոնարհիլ , որ Մասիս նախանձախիւր կը լինի ազնիւ եւ բարի անուանը արտաք պատճառող ամեն պարագայի , որ Մասիս քաջութիւն եւ ազնուութիւն կունենայ իր միջոց դուրս նետելու Մանկունու եւ Թիւրպէնճեանի սրբապիղծ անհատներին , որոնք ձգտումեն հայոց եկեղեցու համար մի Լայոլիս հանդիսանալ . . . Մենք յոյս ունինք , որ Մասիս իր ազգային եկեղեցու նախանաւաղ դրութեան նախաձեռնող զիւր հանդիսանալով՝ կիմանայ արժանապէս վարվիլ Մանկունու եւ նրա հոգաբարձի լիզող պատաւոր յօդուածագրի հետ : Թող Թիւրքիայի մեր ազգայինք լաւ հասկանան , որ ռուսահայքս ամենեւին ընդդէմ չենք որ նրանց ձայնները կաթողիկոսի ընտրութեան մէջ մեծ են եւ ինչպէս կարող ենք ընդդէմ լինել , քանի որ հայերի մեծամասնութիւնը այդ կողմն է , քանի որ այդ համաձայն է խղճի : Միայն չարամիտան ձինք են , որ ինքնահար ստերով ուղում են գրգռել ձեր եւ մեր յարաբերութիւնները , որ իրենք չահուեն : Մենք պահանջումենք եւ ցանկ

կանում որ ձայներ տալու ժամանակ մեր ու ձեր չը լինի , որ ընտրելի կաթողիկոսացուի վրանայի իբրեւ արժանաւորի եւ ոչ թէ իբրեւ Ռուսաստանցու կամ Տաճկաստանցու վրա : Բաւական էր . էլ ժամանակ չէ անձնական շահերն ինկատի ունենալու . արդէն եկել դանակը ոսկորին է հասել : Կաշառակեր , սակաւաւ ու արժամապաշտները ոտնատուկ ասին ամեն սրբութիւն , սրբապղծեցին անհատական եւ ազգային նախախնութիւն : Սրտացու հայերի , մանաւանդ ազգային լրագրիների (խօսքներս աղբանոցների վրա չէ) պարտականութիւն է ամենայն աշխարհում վարելայն պարագաների մէջ . նա թող չը պիտի տայ անհարգատ նպատակների տէր անհատաւորի ու անձնավ գրողներին տեղ բռնել իր նախական էջմի մէջ . նա պէտք է ապտակներ ի հարուածներով դուրս վաճառի այն սղուէս , այն օձ աշխատակիցներին , որոնք կաշուից դուրս են գալիս սեւ լը սպիտակի տեղ սաղաջնելու , որոնք մի փշուր սեւ հացի համար վաճառ են հանում եւ գրիչ եւ սխրտեւ հոգի , որոնք ազգային ազնունքի ու թշուառութեանց ծնող գոյով ազնուութեան ու ճշմարտասիրութեան դիմակն են առնում իրենց վրա , որոնք գողի հետ եկող տիրիչ հետ լաց լինող են , որոնք համար չը կայ որբութիւն , չը կայ ազնուութիւն եւ ճշմարտութիւն :

Այսօր Մանկունու պէս մի էակ ցեղանքով բոլոր հայ հոգեւորականութիւնը , ոտնատուկ տալով ազգային ամեն սրբութիւն իր ազահարձախութեանը բաւականութիւն տալու համար , դեռ յանդգնութիւն ունի իր պէս վատաբարոյ , իր պէս մամոնայապաշտ կարծել բոլոր Կ. Պօլսի հայ գործիչներին , դեռ միջոցներ է գործ դնում Կ. Պօլսում իր համար տեղ պատրաստելու եւ դժբաղդապէս պիտի տանք—բոտ վկայութեան պ . հայ կակի—յաջողելու վրայ է : Ահա թէ ինչ տեսակ որդի դէմ պիտի լինուի ամեն մի ազնիւ եւ ճշմարիտ հայ մարդ : Եթէ Կ. Պօլսեցի մեր ազգայինք , մեր մամուլը ուղում են հայոց հոգեւորականութիւնը գարչելի եղուկտութեան փոխել , թող Մանկունու : այդ հայ Լայոլիսին , իրենց պատրիարք եւ մինչեւ իսկ կաթողիկոս բնութեն . ազատ են . մենք կը ճակատենք , մենք կը բողոքենք , մենք կը կռուինք որքան ուժներս կը ներեն մեզ , այնուհետեւ եթէ յաղթանակն էլ տարուենք , մեր հոգսը չի լինիլ . մենք կտտրած կը լինենք մեր պարտքը :

Ուրիշ անգամներ թողնելով Մասիսի ռուսահայ աշխատակցի զրուածների մասին աւելի ընդարձակորէն խօսելու , վերջացնում ենք մեր խօսքը դիմելով Մասիսին եւ նրա հետ բոլոր ճշմարիտ հայերին , որ ոչ միայն չը հիւրընկալեն Մանկունուն , նրա տնունով ազարկուածներին , ոչ միայն տեղ չը տան թերթերի մէջ նրանց յօդուածներին , այլ եւ պատրաստ լինին ամեն յաղող պարագաներում հալածել այդ ազգապիւտ էականներին , այլ եւ մինչեւ իսկ ընկերութիւնների մէջ չընդունեն , մարդ չը ճանաչեն , մինչեւ անգամ նրան իր չար բանակով . . . Ահա այսպէս եւ աւելի խիտ

պիտի վարվեն նրանք ամենքը , որոնք ճանաչում են դրանց , որոնք զիտակ են դրանց զաղրագործութիւններին , որոնք ազնիւ հայ ճշմարիտ մարդ են : Այսպէս ենք ուղում որ լինի նաեւ Մասիս :

(Պաշ)

Ն Ի Յ Ց Է

Շու աթիւտէքի շիրք վէ եախտ թէչէքըւրումէ , Նիյաէտէն , դաղէթամըզտա տէրճ իտիմէք իւզըն , տօթլարըմըզտան պիր զաթմա կէօն , տէրիմիջ օլուպ , վէ հիւսնի իպրէթի մուճիպ օլաճաղընտան , մէքըլը թէչէքըւրէ , պիր տաթի իշթիւրաք իտերէք , պէրայի թէչվիդաթ տէրճ ու պէեան իտէրիդ :

Պաթէչէքըլը շիրքի պատի օլան հալ , թարափըմըզ վերլէն մալիւ , մաթը սահիհէեէ նէգաբէն , Նիյաէ խանէտանընտան օլան միւմալէյի թէթըաքի էֆէնտի Նիյաէտան , շէհրի մէզպուրտէ պուլունան միլիթիմիլ մէքթէպինի , զիեաաէսիլիթի թէչվիդէ հիմմէթ իյլէմիջ օլտու զուտան , մէքթէպի մէզպուր շալիլտանընտան իքի նէֆէրի տէպու թարիք իլէ , քէնտի վազիֆէլէրինի իֆա իյլէմէք իթմէմիջլէր տիր :

Մէրգուման էֆէնտիլէրին կէրէք շու հիւսնի իպրէթ օլաճաղ օլան տուլլուլարընը , վէ կէրէք լիսանը թիւրքիէ չալըմըջ օլալարընը , կէրչի թահսին իտէրիդ , լաքին , սաթ շուկա էսէֆ իտէրիդ քի , միլլէթի միգտէ ումուճի օլմուջ օլան պիր իլլէթէ միւպթէլա պուլունտուղլա , բընտան , աչըք լիսան իւզըն եաղմաեա ալըմըջ օլաճաղըլարընտան , պիր չօք խաղըն անլաեամաեաաղըլ լուգէթէր իսթիմալ իյլէմիջլէր տիր : Իմտի , պու միւնասէպթիլէ կէրէք քէնտիլէրինէ , վէ կէրէք քեաֆֆէլի գալէմ մէյտանընա չըգաղ արդու վէ դարթթիտէ պուլունտուղլա , էլլէրինտէն կէլտիկի մէրթէպէ , աչըք լիսան իսթիմալինէ , վէ եաղաղըլարընը , չալապ անլաթըմաղըլա չալըմալարընը նաթիհաթ իտէրիդ :

Վէ շուկա տա ունութեաղ իշարաքի , ինչաալլահ թէթըաքի էֆէնտի , պուլունտան սօնրա , մէքըլը մէքթէպ հաղընտա , տահա զիեաաէ իւզըն հալիլէթ վէ սալաթէթէ հիմմէթ իյլէեէեէք տիր :

ԽՈՒԼՈՒՍ

ՄԷՍՐԻՖԵՐՎԵՐ

ԲԵԹՐԱԳԻ ԷԾ ՆԻՅՈՒԱՆՆԵՐ

Փէնտի փեւէնտինէ իլահի ագիլին էլթալի միւճանէպթի գալպի աղալինի :

Թէլէմաղը փիւր աչք ու իքալը սիւլաքանն : Բէյի այլ թէնէղղիլիլ պէր դէմին , Անկիւշի նասիհ օլուր թաղ պիլտա մէնին , Բէպլիլի քիւպարըն պէր ուգաէլի տիլվարըն , Իտէր թալաք Նիւզուլ սալիլի նաղիլին : Էսնայի քիւշատա էպպապու էսրաբըն : Ֆիլսօֆու աղիմ Մէնտուրու աղիլին , Էնասըրը էրպա թէթիլպաթը արդըն Նաղըն շէմա ու գամէր թէչգինի սէմանն : Տէրսի հիքմէթ սաղըն թապիլի խալիլին : Իթալի միւթէլէզղիլ տիմաղի աղալին :

Նշելի շէօլէ, իւրին, տէրսի հիւք-
մէթեապըն
իթտի գասը ու ճէզմ էր պապը խայր-
խաճըն,
Կեահի թէտրիթի աթֆալը Ար-
մէնին
Օլմաեա միւթամէլ խարիթայի ար-
զըն,
Լահիգի իւնվան տըր պէշէրի ա-
զիմին
Ալէմի էրէմտէ Էսէրի ճէլիլին,
Եատ ու թիգրեապըն ասհապը ֆէ-
գալին
Արէսթէյի րէզզէ տիր գատրի մա-
թէմին,
Նարի սիւզանտուն իճթինապը մէր-
տանին
Չար չէշմ գըլար նազար նասիհի
իւլէմանին
Օլուր միսի միւրդի ճէնան բուհի
սիւպեան,
Գըլարար կիւլէնի թէտրիտէ սէ-
նա, ճանտան,
Եաշաքն էպէտէն ֆաթիլեայի Նի-
կոյանին,
Արզը ուպուտիթէրին աթֆալը
Արմէնեան,
Եիւքրանը աղիմէ իւլէրիդ պէտան,
Աճիգան Յ. Գարապէտեան, Յ. Պո-
եաճեան
Պու չիլին իւք հարֆէրինտէն,
ԲիթրԱՔի ԷՖէՆՏի ՆիհՈԼԱԽԱՆ
20Գ ԵԱՇԱՊ ԿԱՊԱՆԱՐ

ԷՖՆԱ ԵԱՇԱՊ ԿԱՊԱՆԱՐ

—Իպթիտարի էմտէ, Էթնա ետ-
նար տաղընա էհէմիլեթ վերի-
մէտի իսէ տէ, ֆէվրանը հայէա
քէսպի սիւքիւնէթ իտէմէտի,
Ենիտէն պիր պաճա աշըմագտա
օլուպ, մարտըն երկիրմի Էնիտէն
կիւնիւ պիր գաշ տէֆա վուգուա
կէլէն չիտտէթի հարէքէթի արդ,
էհալիսէ տէհէթ վէրմիշ տիր,
Իսվէն մէմալիքին պաղը թարաֆ.
լարընա պիր չօք քիւլ ետաղպ, Իս-
լանտա առաքընտաքի Հէգլա տա-

ղընըն տախի ֆէվրանա պաշլամաթ
հէր նէ գատար թէսատիֆ գա-
պիլինտէն օլուպ իհթիմալի օլու-
ղու տէրքեար իսէ տէ, Հէգլա իւ-
էթնա ետնար տաղարըն պիր
անտէ ֆէվրանա պաշլամաթ
նար տաղարըն իսէ տէ, Հէգլա իւ-
տիկէրինէ մէրպուլապուստըղար
թաթիմին օլուպալիլի, Հէման պու-
սրբատա Վէսուվ ետնար տաղընը
պաղթէթէն ֆէվրանա պաշլամաթ
տախի ճալիպի տիգգաթ տըր,
Իթալիտա Էթնա հազգընտա
պիր թաղըմ րիվաեաթլար պուլու-
նուպ, պաղը գահրուստըն թէ-
լէֆ ու հէլաքընա սէպէպ օլու-
ղունտան տաղըն չէօհրէթընար
տըր. լաքին Էթնանըն, պիր թա-
ղըմ իւլէմանըն նազարըն տիգգաթ-
լարընը ճէլպ ու տալէթ իթմէսի,
1669, 1682, 1688 վէ 1692 սէնէլէրին-
տէքի չիտտէթի ֆէվրանը տըր քի,
գուպիտէ պուլունան պիր չէհրէ-
հալիստէն 1600 նուֆուստէն թէլէ-
ֆիլէ, Էթիւաֆ վէ ճիւլարտա օլան
չէհրէր վէ գատապարտա տախի,
60.000 տէն 100.000 է գատար նու-
ֆուս թէլէֆ իթմէսի տիր. օլ վա-
ղըմ մէղքիւր աղըն իթէսինտէն
աշաղը ճէրէեան իտէն մատէն թօ-
լարըն չէհր վէ գատապարտըն գալա-
տըր կիպի աշըլան միթէատտիտ
պաճալարտան չէղան միւհիլէ կապ-
լար, Էհալի մէղքիւրէքի քեամիլէն
հէլաք իթմիշ տիր,
1755 սէնէսի Էթնանըն չիտտէթի
ֆէվրանը Տէլպէրէ վատիսինտէն ա-
շաղըն տաղըն սէլ կիպի Էնիտէն
կէլէնի սիւքիւպ կէթիլիւրէքէ, ե-
լունտէն իսթիւնտէ ճէսիմ թաշար
պըրադ մըշ տըր. Թարիլի մէղքիւր-
տէն ետաղըն վաղըթա գատար, ճէ-
պէլի մէղքիւրտէն սիւքիւնէթ իւգ-
րէ պուլունտաթ քէք նատիր օլուպ,

արա աղըն պիր խայրի նուֆուստէն
թէլէֆինէ սէպէպ օլուպ տուր,
Հէրքիւլէ վէ Բօմպէի կիպի իքի
չէհրին երզըմաթ սէպէպինէ, Վէ-
սուվ ետնար տաղը, թարիլի նօգ-
թայի նազարընտան, Էթնանըն ֆէվ-
րանըն հէր հալտէ Վէսուվա թէ-
գատտիւմ իթալիլի աշըլարըն Զէվ-
րանը տալիմի սուրէթտէ պիր օլուպ,
Վէսուվ միսիլու հէր վաղըթ պաշ-
գա պիր թաղընա գուհուր իթմէզ,
մէսէլա, Էթնա ետնար տաղընը
ֆէվրանը հէնկեամընտա, պիր գաշ
հաթիմա էվլէլ իքիտէ պիր հարէ-
քէթի արդ հիսս օլունուպ, տաղըն
թէլէլէրինտէ միթէատտիտ պա-
ճալարտան, մատտէն թօղարըն ա-
շաղըն տաղըն սէլ կիպի աղաթը
հալտէ, աղըն թէլէսինտէ քի միւ-
թէատտիտ պաճալարըն ուճարըն-
տան տիթէլ թիւքիւրիւրէքի,
Էթնանըն իպթիտայի գուհուրին-
տէն պու աշէ գատար, չիտտէթի
ֆէվրանը, Էթմիշ իւլէ սէքսէն սէ-
նէլէրի արաքընտա տըր. լաքին Էթ-
նանըն ճիւլարըն մատմուր օլուղու-
նա պաղըրտա, ճէպէլի մէղքիւ-
րտէն ֆէվրանը, քէք աղը միւհիլէ
վէ միւթաթարաթ օլուղու աշա-
ղընտէ: Հէգլա ետնար տաղընա
նաղլի քէլամ իսթիւնէ, ճէպէլի մէղ-
քիւրտէն պիր գաշ քէրէլէր ֆէվ-
րանը շաեանը իթիւնա օլուղու տէր.
քեար իսէ տէ, Էթնա գատար թէ-
լէֆաթ մուհիլ օլմատըղը տախի
մալիւմ տուր,
Հէգլանըն պու ետաղընտա
ֆէվրանը 37 սէնէնէ գարիպ, հալի
սիւքիւնէթտէ պուլունտաթ ճիւլէթ-
լէ աճալիպ տիր. Հէգլա կիպի գալ-
րի միւթաթաթ սուրէթտէ թուլու-
չան պիր ետնար տաղ տաճա օլմա-
տըղը թատաա օլունտա սէգա տըր:
Պաղէն 6 սէնէնտէ պիր տէֆա, վէ

պաղէն 72 սէնէնտէ պիր քէլրէ իճ-
րայի հարէքէթ իտիպ, հատըլը իպ-
թիտայի գուհուրինտէն չիտտիւնէ
գատար կիւլէրան իտէն պին սէնէ
ղարֆընտա, 18 տէֆա չիտտէթլէ
իճրայի հիւքմ իթմիշ օլուղու մէս-
պութ տուր. Իսվէն մէմալիքինտէ վա-
ղը Տիրօնթիմ չէհրինէ ետաղըն քիւլ-
լէրին Հէքլաաան վիրուտ իթմէսի
իպթիպ իթմէզ:
Իպթիտա տաղընտա, ետաղըն
պիր վօլպան օլմաեապ, միւթէատ-
տիտ վօլպանար, վէ պուլարտան
պաղըլարըն արա սըրա աթէշ ալա-
րապ, հիւքմէրինի իճրա իթմիք-
լէրինտէն, Հէքլա կիպի տալիմի
վօլպան սըրաքընա կէշիլիլէր տիր:
Պուլարըն էն չիտտէթլիսի 1860
սէնէնտէն վուգուա կէլմիլէր տիր:
1783 սէնէնտէ էն մէշհուր օլան
ֆէվրանընտա, մէղքիւր առա Էհա-
լիսին սիւքիւրիլէ հալմանաթը
մէվճուտէտէն նըսթըն թէլէֆ վէ
հէլաք իթմիշ տիր, պուլունտ Եիմալ
թարաֆընտա վաղը Տէթնա չու-
գուլ ետնար տաղընըն տախի չէօհ-
րէթի օլուպ, օնտանտա մատաա տա-
հա միւթէատտիտ վօլպանար վար
տըր, քի աշըլին պաղըլարըն տալի-
մի ուրէթտէ ետնապատա տըրլար:
Իպթիտա վօլպանարըն քէն-
տիլէրինէ մալսուա պիր հալլէրի
վար տըր քի, օ տա Էսնայի ֆէվ-
րանտէ լալա իւլէ պէրապէր պիր
չօք քիւլ վէ թօղ աշաղլար, քի
պու թօղար թիւքիւր իւլէ, ուղադ-
մա հալլէրէ գատար տաղըլըլար:
Պինտէն ալէյ, ճիպալը մէղքիւ-
րտէն հատըլ օլան քիւլ վէ թօղ,
Իսվէն սէվալիլինտէ օլան կէմիլէ-
րին կիւլէրթիլէրինէ գատար ետաղ-
տըղը միսիլու, պիր գաշ տէֆալար
տախի Սօշիւնըն չիմալ սահիլինէ
տախի տիւշմիշ տիր:

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

նալի օլուղուտան տալարտա,
քէնտիլի զիեատէսիլէ պալիթիւար
առա իտէրիմ:
Մատաօաղէլլէր պիր պիրի կէօ-
զիւնէ պապարապ, քէնտի թէսաճ-
ճիւպլէրինի իպրազ իթտիլէր:
Չիւնքի իւք կէօրիւշտէ, պու մէր-
թէպէ պիր իթիֆաթտա վէ պիր սի-
թայիտէ, պիր գապալըզ վէ պիր
պօշպօղալըք Էսէրի միւշահէտէ իյ-
լէտիլէր:
—Պու Էթէնտիլ նէրէտէն չըգտը
աճապա... — տէյի, սիւալ իթմէք-
տէ իտիլէր մատաօաղէլլէր քէնտի
քէնտիլէրինէ:
Հալպու քի Լիօնէլ, քէնտի թուլթ-
մուշ օլուղու մէղքիւր թարիպ տէն
մէմուլն տուր կիպի կէօրիւնտէքտէ
օլուղունտան,
—Տօղրուսու, ալէ'ա, քէք ալէ'ա,
տէտի երւքտէք սէս իլէ, — ֆէրին
աղիլիմ Ժադ Էրվիլէ, պէս պէլի
սիլ, զէմանըն աթիգտէ, մատաօա-
ղէլլէր հազգընտա նէ մէրթէպէ ա-
ղիմ իթիֆաթլար իպրազ իթմէքտէ
օլմալարընը, քէք ալէ'ա միւթալաա
իթմիշ օլմալարընը տըր. չիւնքի
քէնտիլի տախի ալիս իտիլիպ սիւ-
լիւք իլլէմէքտէսինիլ, — լաքին, նա-
ֆիլէ եօրուլմանընը, պէն սիլիլէ Էմ-
նիլէթիլինիլէ իտիւնէթ իտէճէլիմ
տիր, նաֆիլէ ետտէ գաշ կէօղ ի-
շարէթլէրինէ չըղընտանընը... պէն

չիմտի սիլիլէ Էսրալընըզ գահիրէ
չըգարապա, Էսսար մատտէքի ա-
չըգտան աշըղա սէօյլէնէճէլիմ տիր
... — իւղըմ տըր Էօյլէ տօլմապաճ-
լը եօլար, վէ թէհի մէրաթիլէր...
Պաղընը, մատաօաղէլլէր, պու ճէն-
թըլմէն տօլիմ, սիլիլէ իլլիլիլտէն
պիրիլէ տիլտտէ օլուպ մուհապ-
պէթ պաղալարըն տըր, Էսմա, Էք ճան
ու տիլ մուհապպէթ պաղալարըն տըր,
աղաթ իլլիլիլմաթ արդու վէ թալէ-
պինտէ պուլունտապտա տըր... —
չիմտի մարիֆէթ անը պիլմէքտէ
տիր քի, աճապա գալպինի իլլիլիլ-
տէն ճէլպ իտէն գաշիլիլիլ տիր...
Լիօնէլին պու լաղըրտաթ իւլէ-
րինէ, մէրգուլէր մահապիլիլէթ
իւլլէ կէօղլէրի Էնիլէն պապա-
եա պաշլարտա:
Մէրգուլէրին հալ ու հարէքէ-
թիլտէն, Ժադ Էրվիլէ թարաֆըն-
տան գուհուրա կէլիլիլ օլան մէղ-
քիւր աղը ու ալէ'ա լաղըրտաթ-
նա հիլ պիրի ճէնտիլիլ վիրմէք-
տէ տէկիլ իտի:
Ժադ Էրվիլէ իտէ, վաղը ու հա-
լէ վէ քէլիլիլէթ միւնտալիլ վէ
մուլաֆըզ պուլունտաթ իւլլէրէ, կէօ-
թիւլէր կէլիլիլէքտէ իտի:
—Աղիլիլ Լիօնէլ, — տէտի մէր-
գուլ, — իլի պու մէրթէպէ չարազ
վէ աշըգ սուրէթտէ մէյտանէ վաղ
իթմէնիլլէ, իլի պիր չէյ ետաթա-
տընը... — չիմտի քիմ պիրիլ պու
տիրպէր ետիլլէրիլիլ, հազըմտա
նէ' սէօյլէնէճէլէր տիր, իհթիլ-

մալ տըր քի, Էօֆ, պու նէ գապա
վէ թէպալիլիլ պիր առա իլիլ...
տիլէնէճէլէր տիր... — վէ Էօյլէ սէօյ-
լէնիլ վէ Էօյլէ զանն իթմէքիլլէ տէ
հազըլարը վար տըր... — իտի, Է-
կէրլի մատաօաղէլ Մարի, պէնիլ
քէնտի հազգընտա, գալպիմտէ
հիսս իլլէմէքտէ պուլունտալիլ
հիւսնի հիւլմէթ վէ մուհապպէթի
րէտա իտէճէք օլուր իսէ, լուլի
ճիհանտէ, էն զիեատէ պէտալիլիլ
ատալարտան պիրի սըրաքընա կէ-
չէճէլիմ տիր...
—Ա, աղիլիլ Ժադ, սիլ չիմտի
իլի պիլիլիլ պիլիլիլ աշըղա վուր-
տունուլ, — տէտի Լիօնէլ կիլլէրէք-
իլլէ չիմտի Մարի, չիւպէսիլ օ-
լարապ պիլմէքտէ տիր քի, մէյ ու
մուհապպէթիլիլ թահրիլ ու ճէլպ
իթմէքտէ օլան, մահալ քէնտիլի
իլիլ տիր:
—Էօյլէ եա, մատալ քի Էսրալը-
նը գահիրէ չըգարապա, վարըն
մատաօաղէլ Մարի տէ, գալպ ու
ֆիլլէրմէ հիւքմ իլլէմէքտէ պու-
լունտալիլտէն, պիր տաղընա Էվ-
վէ պիլմէքտէ պուլունտան... —
տէտի Բօղլէ մահապուստանէլին-
տէն չըղմը օլուն հալտաա, — իլլա-
ալապ պէնիլ պու արդու վէ պու
մուհապպէթիլիլ գապուլէ չալէթիլ
կէօրիլ տէ, պէնտէ նալիլիլ իլ-
պալ ու սէտտէթ օլուրում...
Մարի պու լաղըրտալարըն իլիլիլ-
տիլիլտէ, պիր զըղարըպ վէ պիր
տէ պօղարմաա պաշլարտա...

Չիւնքի մէրգուլէ, Գորանըն,
քէնտիլիլէ, Էօյլէ պիրտէն պիրէ,
հիլ թանըմաթըղ, վէ զէվէքէ, վէ
աղ թէրպիլիլէ օլուղուտան պաշ-
գա, սէվիլիլ պիր հալտէ աալիլ օլ-
մաեան պիր Էնիլէպիլիլ, զէվէլիլիլ
վիրմէնէճէլիլիլ քէք ալէ'ա պիլմէք-
տէ օլուղունտան, մուլապ սու-
րէթտէ մէյտանտէ ետիլ պիր թէհ-
լիլէ տօլապա տէօնմէքտէ վէ եա-
լաա գուրուլմապտա օլուղունու-
հիսս ու ֆէհմ իլլէմէքտէ իտի:
Մարի պու ետիլ գուրուլմապտա
օլան տօլապըն նէտէն իպարէթ օլ-
մաթ իւլլէրինէ ֆիլլէր եօրմաա
պաշլարտա, վէ պիրտէն պիրէ չէօյլէ
տիլիլտէն, ՎՄուլապ սուրէթտէ
Գորա, Մարիալ ֆաթիլաաթ Էպիլի-
եալիլիլ երզըպ իտարապ իթմէքիլիլ
գուրմուշ օլուղունտան, վէ Լէօ-
թօլու տալիլ մէղքիւր վիրանէ ալ-
թընտա Էզմէքիլիլ միւրաա իլլէտի-
կիլտէն, պիլալէ չօնուղու, քէս-
գանըզ Էզիլիլիլիլ Էթիլիլմէք
նիլիլիլիլ, պու Էնիլէպիլիլ, պանա
աշգ ու ալէ'ապա վիրտիլիլէք տիր,
վէ վիլեամ Ֆիլլէր նաթընտա պիր
աալիլիլ իլլիլիլ մէյտանէ աթըպ-
տա, Գարմէնիլ նիլանընը օլուն Ժօր-
Ժու, կէլէն կիլլէրէ քէլիլ ու պէտնամ
իթիլիլ կիպի, պու առալըն տալիլ
պիր վաթըլա իտէրէք, Լէօթօլու,
գուրմուշ օլուղունա աթըլ իլլիլիլ
տուղաղընա տիլիլիլէք տիր:
—Լաքին, հէմիլիլէլիլիլ, կէլիլ
սէն պանա կիլլէնէլիլ պու տու-

